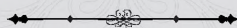

אלף בינה

חידושים וביאורים
עמ"ס שבת ופסחים
מהגאון הגדול
רבי אלתר
פנחס גילרנטר
זצוק"ל

כסלו תשע"ז

כל הזכויות שמורות

כסלו תשע"ז

כתובת להשגת הספר:

שפירא

נתיבות שלום 10

מודיעין עילית

עימוד: יואל ברדריק

0548496627

הקדמה

"זה היום עשה ה', נגילה ונשמחה בו"

עם צאתן לאור עולם חידושי תורת אבינו זצללה"ה על מסכתות שבת ופסחים, וכבר היד נטויה להוציא את שאר חידושי על הש"ס, על התורה, בהלכה ובאגדה. [ספר זה קראוהו אלף בינה כאשר שמו בתוכו, ובין אותיותיו חבוי ג"כ שמה של אמנו מורתנו הניה ליבא ע"ה אשר מסרה נפשה על תורתנו, והיתה אשה גדולה בזכות עצמה].

אבא זצ"ל החל לדרוש את ה' מנעוריו, כאשר מגיל שלשה ירחים היה ליתום מאביו הר"ר אלעזר מנחם זצ"ל, והימים ימי רעב בוקה ומבולקה. באותה עת דרש את ה' מעצמו, וסלל לעצמו את דרכו אשר צעד בה עד יומו האחרון עלי אדמות.

דרכו בעמלה של תורה בתפיסת לב הדברים, חדירה אל שורשן והגדרתן במבט אישי עצמאי, חתירה אל האמת בלי התפשרות על סברות נבובות וברק חולף. חדות התפיסה והאבחנה הדקה יחד עם העמקות, נותנים לחידושי תורתו חן ושובע שכלי עם מתיקות ועריבות, והכל בשפה תורנית עשירה בלתי מצויה.

אבא זצ"ל עמל וחידש כל ימיו בכל מצב ובכל מקום, ושש ושמח על כל חידוש כטל תחיה, ולא היה קץ להשתוקקותו שיצאו חידושי התורה לאור עולם ולהפיצן בישראל.

אבא זצ"ל עם היותו מבקר גדול העריך את חידושי, וא"כ מה אנן נעני אבתריה. עתה זכינו וזכו חידושי התורה לגואל תלמיד חכם אשר השקיע עצמו עליהם, הפך והפך בהם שנים רבות מתוך אהבה והערכה לעצם הדברים ועיקר עיסוקו היה בהם. הכתבים עצמם היו קשים מאוד לעריכה כאשר אבינו כתב לעצמו ולשכמותו ונדרש עמל גדול להגישו לכל צורב, ומאידך לשמור את רוח וסגנון הדברים.

תודתנו נתונה להרב ר' יהודה שפירא שליט"א שעשה כל זאת, תהא משכורתו שלימה מאת

נותן התורה, ותהא הברכה שרויה בתוך ביתם, ויזכו הוא וחייה מרים תחי' רעייתו לגדל את כל ילדיהם לתורה וחופה ומעשים טובים, מתוך הרחבת הדעת, אריכות ימים ושנים, בריות גופא ונהורא מעליא.

כמו כן חובה נעימה לנו להודות להרב הגאון ר' יעקב גרשון צייגר שליט"א ידיד בית אבא, אשר עומד לימינו כל העת מעושר דעתו ומעושר מתנת ידו, תעמוד לו ולביתו ולזרעו עד סוף העולם זכות שעשה עם אבינו זצלה"ה, ובודאי בעלמא דקשוט עומד ויעמוד לסייעו.

וכמו כן ברכות לראש משביר להרב הגאון רבי נחום שטרן שליט"א אשר בלבו החם ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, ובהשתדלותו הרבה תרם תלמידו של אבא זצ"ל החפץ בעילום שמו תרומה משמעותית לצורך ההדפסה, יבורך הוא ואשתו יוכבד תחי' לראות נחת בעמלם, וזכות אבינו מסייעתם עד העולם.

הנה מקום אתנו להוקיר ולהכיר מקום של תורה ישיבת יחל ישראל שלאבינו זצלה"ה חלק גדול מאד בהתהוותה ובהכוונתה, והשקיע בה יגיעת התורה ועמלה עד להיותה מבצר עוז של תורה תחת השפעתם הקדושה של שושילתא דדהבא אדמור"י סערט ויזניץ זצוק"ל אשר אהבו והעריכו את אבא באהבת נפש, ותחת הנהגתו המופלאה של האדמו"ר הצדיק ר' יעקב שליט"א אשר יצק רבות ע"י אבינו זצ"ל, יתן ה' בידו כוח ותעצומות לנהל עדתו על מי מנוחות לשמחת כל ישראל.

החותמים בני המחבר

כסלו ה'תשע"ז

מאה שנה לבואו של אבינו זצלה"ה לעולם

פתח דבר

אודה לה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה, בעידנא דחדוותא עת גליה לדרעיה ונפל נהורא בבי מדרשא, מתורתו של רבינו וסבינו הגאון הגדול רבי אלתר פנחס גילרנטר זצוקללה"ה אשר נקבצו ונאספו קובץ על יד ירבה, מרבבות כתבי יד שנכתבו על ידי הגאון המחבר זצ"ל במשך עשרות שנים בעמל וביזע רב.

דמוע תדמע עינינו בהעלותנו על ליבנו עת נגדע הארז בלבנון שריד לדור דעה ממעתיקי השמועה, עמוד הימיני פטיש החזק, סיני ועוקר הרים בכל מקצועות התורה, דולה ומשקה בתורה ובמוסר, מתורת רבותיו הרה"ג ר' לייב חסמן זצוק"ל, והרה"ג ר' אהרן כהן זצוק"ל מראשי ישיבת חברון בדור העבר. עמל בתורה בכל כוחו בטהרה ובשמחה, עד יומו האחרון. אוי, אוי, מי יורה לנו דעה ומי יבין לנו שמועה.

תורה תורה חגרי שק והתפלשי באפרים, אבל יחיד עשי לך ומספד תמרורים. על תופשי משוטיך ופורשי מכמורים. מלחיק וחובליך במים אדירים, עורכי מערכך מישרי הדורים. מפענחי צפוניך, ומגלי מסתורים. מי יקצה בגבעות ומי יסתת בהרים. מי יפרק הוויות ומי יתרץ שברים. מי יפליא נזירות ומי יערוך נדרים. מי ישדד מעמקיך וחתו איכרים. מי ילחם מלחמתך וישוב לשערים. כלי מלחמה אבדו ונפלו גיבורים. תורה, תורה, חגרי שק והתפלשי באפרים.

נחמה אחת היא לנו, נאמר בתהילים (סא, ה) "אגורה באוהליך עולמים אחסה בסתר כנפיק", ואיתא במדרש (מדרש תהילים, מזמור ל) "אמר רבי יוחנן בשעה שהזקן יושב ודורש ואומר 'כך אמר פלוני', שפתותיו רוחשות ודובבות בקבר שנאמר (ש"ה"ש ז, י) "וחיך כין הטוב" וכתוב (שם) "דובב שפתי ישנים", לכך ירננו על משכבותם. אמר דוד (תהילים סא, ה), "אגורה באוהליך עולמים", וכי חשב דוד שהוא חי לעולמים, אלא אמר ר' יהודה, שיהיו אומרים משמי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. אמר לו הקב"ה, חיך, אף על פי שאתה מת אין שמך זו מתוך ביתי לעולם, אלא על כל קרבן וקרבן מזכירין אותך ואומרים שירים משלך, מזמור לדוד. ולא עוד,

אלא אמר הקב"ה, הואיל ואתה חשבת לבנות בית המקדש, אע"פ ששלמה בנך בונה אותו, על שמך אני קורא אותו ואני כותבו. שנאמר "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד", לשלמה אינו אומר אלא לדוד. ע"כ לשון המדרש.

עוד לא עברה תקופה ארוכה מעת עזב אותנו הסבא הגאון זצ"ל לאנחות, תואר פניו וצהלתו עדיין חקוק על ליבנו, עמלו בתורה ומידותיו הנאצלות, יעמדו לזכותנו לימים רבים. השמחה הגדולה היא, שזכינו עתה להושיב ישיבה על קברו, "שיהיו אומרים משמו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות", וע"י זה יתקיים בו מה שנאמר "אגורה באוהליך עולמים".

נפקא ליה מפומיה דהגאון הגר"י סרנא זצוק"ל, בשעת החימום על הסתלקותו של הסבא מסלבודקא זצוק"ל, "שני סוגים של בונים משתתפים בהקמתו של כל בנין רוחני המתכונן לדורות, סוג של 'יוצרים', וסוג של 'אוצרים'. השעה שאנו עומדים בה היא שעת הסתלקות ה'יוצרים', ועלינו נפלה האדרת להתלבש באיצטליתם של ה'אוצרים', ע"כ. חשים אנו עתה בצער של איבוד היוצרים, ועדיין אזורנו חיל להתלבש באיצטלא חשובה זו של האוצרים, תוך תפילה לבורא העולם שבנין רוחני זה יתכונן לדורות.

כתב הפלא יועץ (אות ד), בענין הדפסת חידושי התורה של רבותינו זיע"א וז"ל, "דובב שפתי ישנים, פירשו רבותינו ז"ל, שכל ת"ח שאומרים דבר תורה משמו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר ויש לו הנאה מזה ונחת רוח כשותה יין קונדיטון, כמו שאמרו בירושלמי בשקלים. אי לזאת ראוי לכל מי שחננו ה' דעת, שיכתוב וידפיס ספר כפי השגת ידו להועיל לרבים, ועושה חסד לאלפים ולמטי ליה הנאה פרי מעלליו יאכל, שיהיו שפתותיו דובבות בקבר, באיזה זמן מן הזמנים לדור דורים. וזה חסד של אמת שיוכל אדם לעשות עם הצדיקים, לקדושים אשר בארץ חלקם בחיים, ללמוד דבריהם, וזכותם תהיה למגן וצנינה עליהם".

באסופת כתבי היד של הסבא הגאון זצוק"ל, אנו באים להקים שם טוב ושארית כדי שתעמוד זכותו הגדולה והעצומה של עמלו בתורה בטהרה, שנים רבות מאוד, לו ולנו לדורי דורות, עד יקיצו שוכני עפר בביאת גואל צדק. ונזכה לחזות שוב בזיו פניו המאירות בתורה וביראה, במהרה בימינו, אמן.

בעת עריכת הכתבים מצאתי תשובה מגאון עוזינו בעל החת"ס (או"ח סימן רח) בענין המוציא ספר לרבים וז"ל, "כל המחבר ספר ומתערב במחשבתו לגדל שמו, רבצה בו האלה האמורה במילי דאבות (א, ג), "נגיד שמא אבד שמא", ולא תעשה ידיו תושיה להוציא מחשבתו אל הפועל כי יבואו מבקרי מומין ויחפשו וימצאו, מלבד שהוא עובר איסור דאורייתא, דברים שבעל פה אי אתה רשאי לכותבן, ולא הותר אלא משום עת לעשות לה'.

(גיטין ס, א), ואם איננו עושה לה' הרי איסורו במקומו עומד. ולעומת זה, היודע בעצמו כי כל מגמתו לשם הי"ת להגדיל תורה ולהאדירה ורק מונע בר מפני חשש מבקרי מומין ומלעיגים ומלעיבים במלאכי ה', עבירה היא בידו, וכשם שיקבל עונש על הדרישה הנ"ל, כן יענש זה על הפרישה. אחז"ל (נדרים סב, א) עשה דברים לשם פעלן ודבר בהם לשמן, ע"כ. והנה כל מי שהכיר את הסבא זצוק"ל או שבא במחיצתו ביום מן הימים, יודע היטב שהסבא ברח מן הכבוד כבורח מן האש, כל גדלותו בתורה ובעבודה היה דוקא מכח צניעותו, מידותיו הנפלאות, והארת פניו המיוחדת לכל אדם באשר הוא. ע"כ פשיטא שזוהי ג"כ מטרת הוצאת הספר לאור, שזה היה רצונו הגדול בחייו, לזכות את הרבים ולהגדיל תורה ולהאדירה ולא לשם כבוד ויקר ח"ו, ויהיה הדבר לעילוי נשמתו בגן עדן.

והנה במסגרת זו, אי אפשר שלא להזכיר את חלקה הגדול של הסבתא מרת הניה ליבא ע"ה לבית משפחת קצינלבווג מנקיי הדעת שבירושלים, בהורתם ולידתם בקדושה של שיעורים אלו, אשת חיל עטרת בעלה, אשר עזבה כל מחמדי תבל, והתמסרה בכל נפשה ומאודה כדי לנהל את הבית הגדול הזה ביד רמה, למען יוכל הסבא זצוק"ל לשקוד על דלתי התורה ללא טרדות. בעת זוכרנו זאת דמעו עיננו, על כל אלה דאבה נפשנו מעת חסרנו כל אלה, ויהי רצון שנזכה שוב לראותה בקרוב יחד עם הסבא הגאון זצ"ל.

גיכר מבין השיטים שדברי תורה אלו לא נאמרו ונכתבו מקופיא, אלא מתוך עמל ויגיעה רבה מאוד במשך שנים רבות, בעמל העיון ובהיקף עצום אשר כל המתבונן בהם אומר ברקאי. אלא שדא עקא, הדברים לא נכתבו כדי להעלותם על מזבח הדפוס, ולכן נכתבו בדרך קצרה באופן שנצרך יגיעה רבה כדי לרדת לעומק הדברים. וכן במשך השנים התפזרו ובאו זה לכה וזה לכה, עד שהוצרכה מלאכת אומנות רבה כדי לקבצם כעמיר גורנה, להשלים את המלאכה.

ידעתי גם ידעתי, שמלאכת הבאת הכתבים לבית הדפוס חכמה היא ואינה מלאכה, והיא מצריכה אחריות רבה כדי לא לסטות ולו במעט מעומק ההבנה והסברא שנתכוון בהם סבא זצוק"ל, ומאידך לשמר ביותר את הנוסח המקורי והמיוחד שנראה שנחרטו בקולמוסו של אחד מן הקדמונים. אשר ע"כ, אם מאן דהו ימצא שגיאה בתוכן או בנוסח הדברים, ודאי ובודאי שלא יתלה השגה במי שאמרם, כי אין הדבר תלוי אלא בי.

בכרך זה צרפנו שיעורים על מסכת שבת ופסחים, וכן הערות על ספר המנחת חינוך במלאכות שבת שנאספו משנים רבות, אשר ידוע שכל תלמידי הסבא זצוק"ל זוכרים בערגה את השיעורים בספר מנחת חינוך, שנאמרו בימי שישי בישיבה הקדושה דסערט ויזניץ' בחיפה.

וְזֹאת למודעי, פעמים רבות ימצא המעיין חידושים שנכתבו וחזרו ונשנו באופן או בסגנון שונה. והטעם הוא, מפני שישנם שיעורים רבים שהסבא זצוק"ל כתב אותם פעם נוספת, או מפני שהשיעור נאמר פעם שניה בהזדמנות אחרת לאחר מס' שנים, או שהסבא העתיק את השיעור במהדורה שניה מפני שהשיעור המקורי התיישן או נחסר לאחר שנים רבות. וכידוע שדברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר, לכן השארנו את השיעורים ככתובתם, פרט לאי אלו שיעורים שהמהדורא בתרא היתה דומה לגמרי למהדורא קמא.

שם הספר נקרא "אלף בינה", שכידוע זה היה רצונו של סבא זצוק"ל שיקרא כך שם ספרו, ע"פ הגמ' בשבת (קד, א) "א', ב', אלף בינה" ופירש"י, למוד תורה. וכידוע מספרים קדמונים שיש ענין מיוחד ששם המחבר יהיה בשם ספרו, וכמו"כ בשם "אלף בינה" רמזו שם המחבר **אלתר פינחס בינה**.

אי אפשר שלא להזכיר כאן את האברכים היקרים שעמלו שעות רבות בעריכת כתבי היד, אי אפשר לפורטם כי רבים הם, ישלם ה' פועלם, ותהי משכורתם שלימה מן השמים.

כאן גם המקום להזכיר את בני עמודי דגרסי, הם כתלי בית המדרש שביניהם נכתב ונערך הספר הלזה, הוא כולל 'חושן המשפט' שבראשות גיסי היקר הרה"ג ר' יהושע ענבל שליט"א צניע ומעלי, ת"ח מופלג, גאון במידות וביראותו הקודמת לחוכמתו המנצח על המלאכה, מלאכת שמים. יזכה ה' באריכות ימים ושנים, בבריאות, בעושר ובכבוד, לו ולרעייתו תליט"א וכל יוצ"ח לאורך ימים ושנים.

ועל כולם, תשית לראשו עטרת פז, שלי ושלכם שלו הוא, הרה"ג רבי יעקב ג. צייגר שליט"א מגדולי תלמידיו של הגאון המחבר זצוק"ל, רודף צדקה וחסד, שהפריש מאונו ומהונו עבור הוצאות הספר הלזה. ישלם ה' משכורתו ויזכה לראות נחת רוח אמיתית מכל יוצ"ח, בעלמא הדין ובעלמא דקשוט.

ומיענין לענין באותו ענין, בריך רחמנא דיהבא לן, עת נכנסתי לבית הגדול הזה שמגדלים בו תורה ויראה, בית מו"ח הרה"ג ר' שלום שליט"א וחמותי מרת רחל שתחי' לאי"ט לבית גילרנטר, אשר אם אבוא לשרטט במסגרת זו את עוצמת הכרת הטוב שיש לי ולרעייתי תליט"א על הסיוע התמידי ברוחניות ובגשמיות שעוטפים אותנו מידי יום ביומו, יכלה הגליון והדברים לא יכלו. דל הקולמוס מלהביע והגליון צר מהשתרע, אם נרצה להביע במסגרת זו את חובת הכרת הטוב שיש לנו, ולו במעט.

אין לנו אלא לברכם, שכל הנטיעות שנטעו יהיו כמותם, ויזכו לראות נחת רוח מכל יוצאי חלציהם לטוב להם כל הימים, באריכות ימים ושנים בבריות גופא ונהורא מעליא, בעושר ובכבוד.

ואסיים מעין הפתיחה, אודה את ה' ששם חלקי מיושבי בית המדרש ולא שם חלקי מיושבי קרנות. ועל כולם 'אחת היא רעיית' מרת חיה מרים תליט"א אשר "ראוה בנות ויאשרוה", וברוב אצילותה ותבונתה מנהלת את ביתינו ביד רמה ובחכמה מופלאה, ע"מ לפרוק מעלי עול חשבונות הרבים. יזכינו ה' באריכות ימים ושנים עם כל יוצ"ח עד ביאת גואל צדק, אכ"ר.

המלבה"ד
יהודה שפירא

נתנדב על ידי
הר"ר שמואל יודא שטרן הי"ו
לעילוי נשמת
אביו הרה"ח ר' חיים מנחם זאב ב"ר מאיר ז"ל
נלב"ע ט"ו תמוז תשנ"ב
ואמו מרת חיה טויבא ב"ר אברהם ארי' ע"ה
נלב"ע כ"ד שבט תשס"ט
ת.נ.צ.ב.ה.

נתנדב על ידי משפ' צייגר
לעילוי נשמת יקיריהם
ר' אשר זעליג ב"ר יעקב גרשון ז"ל
נלב"ע ו' טבת תש"ס
מרת טילא ב"ר יהודה צבי ע"ה
נלב"ע כ"א טבת תשס"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

תוכן עניינים

שיעורים על מסכת שבת

סימן טו	סימן א
בדין מפסיקין לק"ש (ג).....גה	בביאור הא דנשנית מלאכת הוצאה בתחילה.....ג
סימן טז	סימן ב
בענין היסח הדעת בתפילין.....גז	בדברי התוס' ריש פרק יציאות השבת.....ה
סימן יז	סימן ג
בענין ביקור חולים וניחום אבלים בשבת.....ס	בדין מפסי מורסא בשבת.....ז
סימן יח	סימן ד
בענין ניחום אבלים וביקור חולים.....סא	בדין חצי שיעור במלאכת שבת.....ז
סימן יט	סימן ה
בענין הבא ראשו ורובו במים שאובין.....סד	בענין רדיית הפת.....יט
סימן כ	סימן ו
בענין הבא ראשו ורובו במים שאובין.....סו	בענין וכי אומרים לו
סימן כא	לאדם חמא כרי שיזכה חבירך.....כא
בענין טומאת כלי זכוכית.....סח	סימן ז
סימן כב	בענין עקירה והנחה במלאכת הוצאה.....כד
בענין שביתת כלים.....ע	סימן ח
סימן כג	בענין מפסיקין מד"ת לק"ש.....ל
בענין שביתת כלים (ב).....עב	סימן ט
סימן כד	בענין מפסיקין מד"ת לק"ש או לתפילה.....לא
בדין פסול שמנים ופתילות בהדלקת נר שבת.....עג	סימן י
סימן כה	בענין מפסיקין לק"ש (ב).....לח
בענין הדלקת נר חנוכה בשמן.....פב	סימן יא
סימן כו	בענין הכון לקראת אלוך ישראל.....מו
בענין כבתה זקוק לה.....פו	סימן יב
סימן כז	בענין שאלת שלום בבית המרחץ.....מז
בדין שמן זית במקדש.....פח	סימן יג
סימן כח	בענין שאילת שלום.....מח
הארה נפלאה בענין	סימן יד
מצוות הדלקת נר חנוכה.....פטא	בענין שאילת שלום (ב).....נג

סימן כט	בענין פך השמן ובטומאת היסט בכלי חרס..... צ
סימן ל	בענין הדלקת נרות חנוכה בשמן של תרומה..... צב
סימן לא	בגדר איסור השתמשות בנר חנוכה..... צג
סימן לב	בענין היצאת מעות כנגד נר חנוכה..... צו
סימן לג	בענין אי מדליקין מנר לנר..... צמ
סימן לד	בדין ברכה על הידור מצוה..... קא
סימן לה	בענין הקדמת נר חנוכה לנר שבת..... קד
סימן לו	בענין כל ממונו לנר חנוכה..... קה
סימן לז	בענין אין שורפין קדשים ביו"ט..... קו
סימן לח	בענין אין שורפין קדשים ביו"ט (ב)..... קמו
סימן לט	בענין טומאת חבילי עצים בבית המנוגע..... קיז
סימן מ	בענין לא הוכשרו למלאכת שמים אלא עור בהמה שהורה..... קכג
סימן מא	בענין גרם כיבוי..... קלד
סימן מב	בענין כיבוי הנר בשבת..... קמ
סימן מג	בדין שהיה והטמנה..... קמה
סימן מד	בענין דין הפרה בשבת..... קמט
סימן מה	בענין ימים שבינתיים אי היו ידיעה..... קנב
סימן מז	בענין שכח איזה יום שבת..... קנח
סימן מז	בענין מחעמק ומלאכת מחשבת..... קסב
סימן מח	בענין כיכוס בעור בשבת ובקדשים..... קסה
סימן מט	בענין הוציא חצי גרוגרת לרה"ר..... קעב
סימן נ	בדין הזורק מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע..... קעה
סימן נא	בענין ביצאתא דמישן..... קעו
סימן נב	בענין מלאכת הבונה..... קעז
סימן נג	בענין חיוב שתי חמאות על פעולה אחת..... קעט
סימן נד	בענין הכותב שתי אותיות..... קפא
סימן נה	בדין כותב בשבת..... קפב
סימן נו	בדין כתיבה בשבת..... קפו
סימן נז	בדין כתיבה בשבת (ב)..... קפט
סימן נח	בדין חק תוכות לענין שבת..... קצב
סימן נט	בענין רדיית הפת..... קצו
סימן ס	ביאור סוגיית בשר חי אי חזי לאומצא..... רא
סימן סא	בענין מחמר בשבת..... רג

ענייני מצוות ומלאכות שבת

סימן ז	סימן א
מלאכת זורה (ב)..... רנט	בענין חיוב הדלקת נר שבת..... ריא
סימן יח	סימן ב
בענין שיטת הרא"ש במלאכת טוחן..... רסב	בענין הדלקת נר שבת..... ריד
סימן יט	סימן ג
מלאכת המתיך והמבשל..... רסג	בענין חובת הדלקת נר שבת
סימן כ	ובמעט איסור ההדלקה בשמנים פסולים..... רמז
בגדרי מלאכת הקוצר והגוזז..... רסו	סימן ד
סימן כא	בדין קטן במלאכות שבת..... ריט
בענין מלאכת הגוזז ונמילת	סימן ה
צפורניים לצורך מצווה בשבת..... רעב	בדין פיקוח נפש דוחה שבת..... רכב
סימן כב	סימן ו
בענין השוחט בשבת..... רעח	בענין היתר של דרך אכילה במלאכות שבת.... רל
סימן כג	סימן ז
בענין מלאכת מפשר בעור אווז..... רפ	בענין התראה במלאכות שבת..... רלב
סימן כד	סימן ח
בענין מלאכת מפשר..... רפב	בענין צידוף שני חצאי שיעור
סימן כה	במלאכות שבת..... רלה
בענין שיעור מלאכת מעבד..... רפה	סימן ט
סימן כו	בענין ריבוי בשיעורים במלאכות שבת..... רלז
בענין מלאכת הכותב..... רפו	סימן י
סימן כז	בענין מלאכה הגעשית בשבת
בענין כתיבה שאינה מתקיימת בשבת..... רפח	ונגמרת במוצאי שבת..... רלט
סימן כח	סימן יא
כתיבה שאינה מתקיימת בשבת (ב)..... רצט	בענין מלאכת הזורע..... רמג
סימן כט	סימן יב
בענין לא תבערו אש ביום השבת..... שב	בענין מלאכת החורש..... רמו
סימן ל	סימן יג
בענין מפים מורסא וכדין ברכה	בענין מלאכת המעמר..... רנ
על אכילת אונם..... שד	סימן יד
סימן לא	בענין מלאכת המעמר (ב)..... רנב
בענין כיבוד וריבוי בשבת..... שז	סימן טו
סימן לב	בדין גונח ויגח חלב בשבת..... רנד
בענין פירות שיבשו לענין	סימן טז
שבת וטומאת אוכלין..... שח	בענין מלאכת הזורה..... רנו

קונטרס טל אורות

- א. בענין לא יקרא לאור הנר שכה
 ב. בענין קמן הבא לכבות את הדליקה שכה
 ג. בענין איסור לאו על מלאכת בנו הקמן שכה
 ד. בענין שיעור מלאכת מבשל במים שכו
 ה. בענין שיעור מלאכת מבשל בסממנין שכו
 ו. בשיעור אפיית הפת שכו
 ז. בענין מקלקל בהבערה שכו
 ח. בענין דעת הרמב"ם במלאכת לש שכו
 ט. בענין מלאכת דש במילה שכח
 י. בענין בישול מים ע"י מתכת שכח
 יא. בענין שיעור מלאכת גוזז שכמ
 יב. בענין מלאכת גוזז אי הוי מלאכה שאצל"ג שכמ
 יג. בענין מלאכת הזורע אי בעי השרשה שכמ
 יד. בענין חרישה אחר הזריעה של
 טו. בענין מקרסם של
 טז. בענין פיקוח נפש אי דוחה שבת בחיי שעה שלא
 יז. בענין מילה בחולה שנתרפא שלא
 יח. בענין מלאכת המנפץ שלב
 יט. בענין מלאכת הצובע שלב
 כ. בענין מלאכת הפוחן שלג
- כא. בענין המבשל בשבת דבר עד שישרף שלג
 כב. בענין מלאכת הדש שלד
 כג. בדיון קמן שהגדיל לענין קידוש בשבת וביו"ט שלד
 כד. בענין מלאכת הבורר שלה
 כה. בענין מחמר בבהמה בשותפות שלו
 כו. בענין קידוש היום בתפילה שלו
 כז. בדיון כפיה לקדש שלו
 כח. בענין מלאכת הבונה שלו
 כט. בענין סותר אי בעי ע"מ לבנות שלח
 ל. בענין הצד נחש שלט
 לא. בענין המעבר והמשרטט שמ
 לב. בענין הממחק שמא
 לג. בענין הממחק בחי שמא
 לד. בענין חילוק מלאכות שמב
 לה. בענין התראה באב ותולדה שמג
 לו. בענין דעת הרמב"ם במלאכת עבודת האילן שמד
 לז. בענין אם בענין התראה בשם המלאכה ... שמד
 לח. בענין אין עונשין מן הדיון שמה
 לט. הערות במלאכת השוחט שמה
 מ. בענין תקנות חז"ל שמז

שיעורים על מסכת פסחים

- סימן א בגדרי בדיקה וביטול חמץ שנא
 סימן ב בענין בדיקת חמץ שנח
 סימן ג ביאור בדברי רש"י ריש מסכת פסחים שסא
 סימן ד בענין לעולם יצא אדם בכי טוב שסא

סימן ה	בענין לעולם יספר אדם בלשון נקיה..... שסד
סימן ו	בענין נאמנות קמן באיסורים..... שסח
סימן ז	בענין זרזין מקדימין למצוות..... שפז
סימן ח	בענין זרזין מקדימין למצוות במצוות מילה..... שפח
סימן ט	בענין חובת הבדיקה במשכיר בית לחבירו..... שצא
סימן י	בענין המשכיר בית לחבירו בחזקת בדוק..... שצה
סימן יא	בענין הבערה אי לחלק יצאת..... תג
סימן יב	בענין חילוק מלאכות..... תז
סימן יג	בענין חיוב בכורה בבהמת ארנונה..... תט
סימן יד	שיטות הראשונים בענין יחד לו בית..... תיט
סימן טו	בענין ברכת המצוות ועובר לעשייתן..... תכד
סימן טז	בדין רוב וקבוע..... תכט
סימן יז	בדין ביעור חמץ בי"ד שחל בשבת לענין חולין ותרומה..... תלא
סימן יח	בענין חוזר ומגיד..... תלה
סימן יט	הערות בסוגיא דרבי חנינא סנה"כ (א)..... תלו
סימן כ	הערות בסוגיא דרבי חנינא סנה"כ (ב)..... תלח
סימן כא	בענין טומאת משקין..... תמ
סימן כב	בענין טומאת אוכלין..... תמד
סימן כג	סוגיא דרבי חנינא סנה"כ - הערות בענין טומאת אוכלין..... תמו
סימן כד	בענין רביעית בקרקע (א)..... תנא
סימן כה	בענין רביעית בקרקע (ב)..... תנג
סימן כו	בענין שיעור איסורי הנאה..... תנה
סימן כז	בענין מעילה בדם קדשים..... תנו
סימן כח	בדין איסור הנאה באבר מן החי..... תנט
סימן כט	בענין זה וזה גורם..... תפא
סימן ל	בענין לפי מידה משלם או לפי דמים משלם..... תסו
סימן לא	שיטות הראשונים בענין עיסה שנילושה במי פירות..... תסט
סימן לב	בענין דעת הרמב"ם בדין מצה הנילושה במי פירות..... תעב
סימן לג	בענין מצה של דמאי..... תעד
סימן לד	בענין צלי קידר..... תעו
סימן לה	בדין אין מבשלים את הפסח..... תפא
סימן לו	בענין טעם כעיקר..... תפב
סימן לז	שיטות הראשונים בענין בצק שבסדקי עריבה..... תפה

סימן לח	בענין האכלת תרומה טמאה לבהמה..... תצ
סימן לט	בענין זמן הקרבת הפסח..... תצב
סימן מ	בדין ההולך לשחוט את פסחו ונוכר שיש לו חמץ..... תצז
סימן מא	בענין תודום איש רומי..... תקא
סימן מב	ביאור דברי הרמב"ם בענין הקרבת הפסח אחר התמיד..... תקג
סימן מג	בענין עשה דוחה לא תעשה..... תקה
סימן מד	בענין שחטו שלא לאוכליו ושלא למנויו..... תקז
סימן מה	בענין שחיטת הפסח על החמץ..... תקי
סימן מו	בענין קריאת ההלל בזמן שחיטת הפסח..... תקמז
סימן מז	בדין שילוח טמאים מן המזנות..... תקמט
סימן מח	בגדר שמחת יו"ט..... תקכד
סימן מט	בענין מצורע שחל שמיני שלו בערב הפסח..... תקכו
סימן נ	בענין לאו דבל"י ובל"י אי הוה לאו הניתק לעשה..... תקכח
סימן נא	ענינים על המסכת..... תקלא

ענייני חג הפסח

סימן א	דרשה לשבת הגדול..... תקלט
סימן ב	בדין הפסח נאכל על השובע..... תקמא
סימן ג	בענין מצוות והגדת לבנג'..... תקמח
סימן ד	בענין סיפור יצי"מ וגדרה של הסיבה..... תקנא
סימן ה	חיוב גשים בד' כוסות..... תקנג
סימן ו	מקור החיוב של ד' כוסות בפסח..... תקנו
סימן ז	האם יוצאים ידי חובת ד' כוסות ביין של שביעית..... תקנז
סימן ח	הערה בענין שמירת מצה לשמה..... תקסא
סימן ט	בענין מצה לשמה..... תקסא
סימן י	בענין אפיית מצות..... תקסג
סימן יא	בענין פירורין פחותין מכזית לגבי מנחות ומצה..... תקסד
סימן יב	בענין מצוות אכילת מרור..... תקסו
סימן יג	בענין החיוב להקביל פני רבו ברגל..... תקסט
סימן יד	בענין שמירת חפץ שלא יופסד וחיוב שומר חמץ כשהגיע זמן הביעור..... תקע

סימן טו	בענין אין שורפין קדשים ביו"ט.....תקעה
סימן מז	עיסת הכלבים לענין חלה ומצה.....תקפג
סימן ז	בדין ישראל שהרהין חמצו לנכרי ובענין אי איכא אסמכתא במושכון.....תקפט
סימן יח	בביאור דברי המכילתא גבי חמץ של עכו"ם ברשות ישראל.....תרד
סימן יט	בדין העושה עיסה מן החיטים ומן האורז.....תרו
סימן כ	בדין חמץ שעבר עליו הפסח כשנאנס על הביעור.....תריד
סימן כא	בדין חצי שיעור לענין איסור בל יראה.....תריז
סימן כב	בענין אי מחויב למסור כל ממונו כדי לא לעבור על ב"י ותשביתו.....תריט
סימן כג	בדין שליחות לביטול חמץ.....תרכה
סימן כד	ביאור דברי הגר"א בענין שריפת חמץ.....תרל
סימן כה	בענין הגעלת כלים.....תרלד
סימן כו	בענין ליבון קל והגעלה בכלים.....תרלו
סימן כז	בענין נתינה לכלב באיסורי הנאה.....תרלז
סימן כח	בענין תוספת עינוי ומלאכה ביום הכיפורים.....תרמא

ענייני ספירת העומר

סימן א	הערות בענין ספירת העומר.....תרמו
סימן ב	בענין ספירת העומר.....תרנא
סימן ג	פסק הלכה ממרן החזו"א בענין ספירת העומר.....תרנד
סימן ד	בדין קצירת העומר בשבת.....תרנג
סימן ה	השיטות בחיוב מצוות ספירת העומר.....תרסא
סימן ו	בענין זמן ספירת העומר וקצירת העומר.....תרסג
סימן ז	בענין לישת ואפיית שתי הלחם.....תרסח
סימן ח	בשיטת הירושלמי בדין זמן קצירת העומר...תרעג